

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LVI. Insinuatio in Gallia fieridebet coram Iudicibus ordinariis locorum vbi bona sita sunt. Sed quid si donatio fiat Auenione, utrùm debeat ibi insinuari, vel in Comitatu Venaissino, in quo bona ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

CAPVT LVI.

Insinuatio in Gallia debet fieri coram Iudicibus ordinariis locorum, ubi bona sita sunt. Sed quid si donatio fiat Avenione, utrum debeat ibi insinuari, vel in Comitatu ubi bona sita sunt; & contra: Et utrum insinuatio sit de essentia & substantia contractus, ac de solemnitate intrinseca ipsius. Concluditur donationem insinuandam esse in loco ubi bona sita sunt, & tot faciendas esse insinuationes, quot separatae sunt iurisdictiones. Insinuationem coram Iudice laico factam, validam esse ostenditur, quamvis Clericus laico donaverit. Insinuationem necessariam esse etiam in promissione pecuniae, nisi illius manualis intervenerit traditio.

SUMMARIVM.

- 1 In Gallia insinuatio debet fieri coram Iudicibus ordinariis locorum, in quibus bona sunt sita.
- 2 In Civitate Avenionensi, & in Comitatu Venayssino constitutiones circa insinuationes sunt diverse.
- 3 Probatur multis rationibus, donationem in Civitate Avenionensi factam, & ibidem registratam, nullam esse quoad bona Comitatus Venayssini, si non fuerit insinuata in Comitatu coram Iudicibus ordinariis locorum, ubi bona sunt sita.
- 4 Donatio facta extra Civitatem Avenionensem nulla est, si non fuerit registrata in libro insinuationum Civitatis Avenionensis.
- 5 Insinuationem respicere solemnitatem contractus, & ideo in ea attendendum esse statutum loci contractus, multi existimant, & probare conantur.
- 6 Deputatio tutoris in uno loco facta, sortitur effectum ubique terrarum.
- 7 Quando agitur de praeiudicio tertii, verius est insinuationem in uno loco factam non porrigere vires suas ad alia loca, in quibus viget statutum de insinuando.
- 8 Quando bona sunt sita in diversis iurisdictionibus, perinde est ac si facta fuissent diversa donationes.
- 9 Actus voluntaria iurisdictionis non possunt fieri coram Iudice incompetenti in praeiudicium tertii.
- 10 Statutum non porrigit vires ad bona alterius territorii, quando aliquid sit in fraudem & praeiudicium tertii.
- 11 Quando in aliquo loco adest statutum particulare circa insinuationes, aliud debet observari quoad bona in illo loco sita.
- 12 Osenditur contrarietas seu diversitas inter constitutiones Civitatis Avenionensis, & Comitatus Venayssini, nec non ordinationes Regias, quoad insinuationem.

- 13 Donatio in Comitatu Venayssino valida est usque ad summam viginti quinque scutorum, sine insinuatione, quamvis facta fuerit de longè maiori summa.
- 14 Si agatur de pluribus praestationibus annuis, veluti de pensionibus vidualibus, singuli anni separatim considerantur, & ita singulis annis donatio subsistit usque ad summam 25. scutorum.
- 15 Insinuatio non est de solemnitate essentiali & formali donationis.
- 16 Solemnitas quae non debet adhiberi in ipso contractu, sed post contractum; non dicitur formalis solemnitas, sed effectualis.
- 17 Registratio contractus quae potest fieri intra terminum quindecim dierum, non est solemnitas formalis.
- 18 Beneplacitum Apostolicum in alienatione requisitum, non dicitur solemnitas formalis contractus, sed effectualis; quia potest intervenire post contractum.
- 19 Subscriptio testamenti non est solemnitas essentialis, quando aliunde constat voluntatem testatoris esse perfectam.
- 20 Insinuatio coram Iudice incompetenti facta, nulla est.
- 21 Refertur opinio quorundam existimantium insinuationem fieri posse coram quocumque Iudice habente iurisdictionem prorogabilem; quae tamen opinio refutatur, ut supra num. 10.
- 22 Opinio illa subsistere non potest, stantibus regulamentis mandantibus insinuationem fieri coram Iudicibus locorum, ubi bona sita sunt.
- 23 Insinuatio de iure communi debet fieri coram Iudice competente, ratione persona vel bonorum.
- 24 Si Clericus donet laico, insinuatio debet fieri coram Iudice laico. Idem dicendum est si laicus Clerico donaret.
- 25 Publicatio testamenti, & examen testium ad hunc effectum fieri debet coram Iudice ordinario laico, & non Ecclesiastico, si vel testator, vel haeres sit laicus.
- 26 Quamvis donatio fiat de certa pecuniarum quantitate, non interveniente manuali traditione, necessaria est insinuatio in locis, ubi bona donatoris sunt sita, ut evitentur fraudes.

Circa insinuationem donationum partim ex statuto Avenionensi, partim ex regulamento patriae Comitatus Venayssini: primò quidem per Eminentiſſ. bon. mem. Cardinal. de Armeniaco; deinde verò per Eminentiſſ. etiam bon. mem. Card. de Aquaviva, tunc Legatos Avenionenses edito; partim denique ex Regiis ordinationibus in Gallia requisitam; multae quotidie occurrunt controversiae, quarum praecipuas nunc in medium afferendas esse censuimus.

Et primò quidem occurrit illa dubitatio, utrum insinuatio fieri debeat in loco contractus; & utrum sic facta sufficiat, an verò debeat fieri in loco ubi bona sita sunt.

In hac quaestione dum agitur de donatione insinuanda, si tempus insinuationi ex constitutione praefixum nondum lapsum sit; soleo consulere ut utrobique fiat insinuatio, nempe in loco contractus, & in loco etiam ubi bona sita sunt: idque ad evitandam omnem controversiam. Si verò res non sit integra, & tempus ad insinuandum sit elapsum; considerandum

derandum est, utrum agatur de donatione bonorum in Gallia sitorum.

1 Et hoc casu negotium decusum est per ordinationem Regiam, quā expresse cavetur, insinuationem fieri debere *au Greffe des Sieges ordinaires de l'assiette des choses données.*

Si verò agatur de bonis sitis in Comitatu Venayssino, & donatio facta fuerit Avenione, ubi viget diversum & peculiare statutum; vel si donatio facta fuerit in Comitatu Venayssino, aut etiam in Gallia de bonis sitis Avenione, major est difficultas, in qua sæpè nostra tribunalia perplexa fuerunt.

2 In Comitatu duo regulamenta facta fuerunt circa insinuationes: unum anno 1577. à Cardinali de Armentino, quo cautum est insinuationem fieri debere de omnibus donationibus factis intra Comitatum prædictum, itaut non videatur comprehendere donationes factas Avenione: sicut nec regulamentum Cardinalis de Aquaviva factum anno 1594. quod nihil continet nisi extensionem præcedentis, non autem illius derogationem, & sic non videtur comprehendere donationes extra Comitatum factas, sicut in priori regulamento non continebantur. † Verum

3 D. Lud. Bellus *consil.* 176. *num.* 14. existimavit donationem in Civitate Avenionensi celebratam esse nullam, si non fuerit insinuata in Comitatu Venayssino coram Iudice loci ubi bona sita sunt; neque sufficere quod insinuatio facta fuerit Avenione in loco contractus. Quia statutum Avenionense non continet formam legitimæ insinuationis, sed tantum mandat registrari in libro ad hoc destinato absque præsentia Iudicis; cum tamen de iure pro forma requiratur, ut insinuatio fiat coram Magistratu præsentem, & auctoritatem suam accommodante. Vnde concludit registrationem Avenione factam nihil operari quoad bona Comitatus. † Eademque ratio militat quoad donationes extra districtum Avenionensem factas, quod invalidæ sint (quamvis alio in loco insinuatæ) quoad bona Avenione sita, quia per illam insinuationem in Comitatu vel in Gallia factam, non fuit satisfactum intentioni statuentium; qui ideo voluerunt registrationem donationis fieri in certo libro ad id destinato, ut creditores, aut quilibet tertius habens interesse, sciret an liberè cum tali persona contrahere posset, an verò aliqua obstat posset donatio: quod sciri nequireret si alibi insinuarentur donationes, veluti si Avenionensis donaret, & insinuaret in Civitate Avenionensi, vel Massiliensi, aut etiam in remotissimis quibusvis provinciis: & ita statutum illud esset inutile, & ex eo daretur malevolis ansa delinquendi, & creditores decipiendi. Quod etiam consideravit D. Bellus, in omnibus quidem, sed maxime in negotiis huiusce status expertissimus *dict.* *consil.* 176. *num.* 15. *versic. secundo.*

4 Dubium tamen facit doctrina Gratiani *disceptat. forens.* 253. *num.* 5. ubi voluit insinuationem respicere solemnitatem contractus, & ideo inspiciendum esse quoad ipsam, statutum loci in quo ipse celebratur. Idem tenuit Bald *consil.* 167. *num.* 6. *lib.* 5. triplici quidem ratione. Primo, quia statutum porrigit vires ad bona sita extra territorium, ex consensu partium. Secundo, quia donatio sumit suum essentiale principium in loco contractus: ergo locus ille debet attendi. Tertiò quia insinuatio est actus voluntariæ iurisdictionis: ergo ubique, & à quocumque Iudice exerceri potest. Sequitur Tusch. *littera I.* *conclus.* 195. *num.* 18. & *littera S.* *conclus.* 590. *num.* 2. Gaill. *lib.* 2. *observat.* 123. *num.* 5. qui *num.* 6. arguit à simili † de deputatione tutoris, quæ ubique gentium sortitur effectum, Burat. *decis.* 76. *num.* 13. Sola in *consil.*

5

Sabaud. tit. de registrat. instrument. gloss. 1. *numero* 4. Mascard. *de statut. conclus.* 7. *numero* 31. Carpan. *ad statut. Mediol. part.* 1. *cap.* 324. *numero* 85. Lamberteng. *de contract. eorum qui sine certa solemnitate.* *gloss.* 2. in *verb. mulierem*, *num.* 33. & sequentibus, ubi simpliciter dicit quoad solemnitatem actus inspiciendum esse locum, in quo contractus fuit celebratus. Bellamer. *decis.* 732. *versic.* *ideo si agatur de insinuatione.* Marcet. *lib.* 2. *variis. resol. cap.* 139. ubi solum distinguit, utrum statutum quoad insinuationem verba sua dirigat ad res, vel ad personas.

Sed non obstantibus prædictis existimo, salvo superiori iudicio, quod quidquid sit quando agitur de solo donantis præiudicio (quo casu forsitan adducta in contrarium procedere possent, quod tamen nunc ego non determino: tamen quando agitur de præiudicio tertii, veluti creditorum; tunc insinuatio in uno loco facta non est valida, nec porrigit vires suas ad bona sita in alio loco, quia alioqui non possent evitari fraudes; cum donatio in loco ubi bona sita sunt, non esset redditæ publicæ, & bona non solum separari possunt, sed & separata sunt, & inveniuntur non quidem in diversis donationibus, sed in diversis regionibus: & prædictam distinctionem amplectitur Cancr. *lib.* 1. *variis. resol. cap.* 8. *num.* 8. post Maynard. *lib.* 2. *decis.* 56. † Imò diversitas esse donationes, quia agitur de diversis & separatis bonis, tradit Charond. *lib.* 4. *respons.* 65. quem sequitur Maynard. loco citato.

Neque facit in contrarium ratio allegata per Bald. 9 quod agitur de actu voluntariæ iurisdictionis, qui potest quocumque in loco fieri, & ubique gentium sortitur effectum. Quia illud non procedit quando agitur de præiudicio tertii, sed duntaxat quando tractatur de præiudicio ipsorum contrahentium, & iurisdictionem voluntariam prorogantium. Craver. *consil.* 325. *n.* 3. *versic.* & hoc sine dubio, & bene explicat Cancr. *dict.* *cap.* 8. *num.* 9. in *novis.*

Quod autem dicitur, statutum porrigere vires ad bona alterius territorii, & maxime partibus consentientibus, non habet locum quando aliquid fit in fraudem & præiudicium tertii, ut bene explicat D. Bell. *consil.* 176. *num.* 14. & sequentibus.

Et prædicta maxime locum habent stantibus statutis, seu regulamentis, aut constitutionibus particularibus, quæ vigent, & sunt in viridi observantia in singulis provinciis: & tam in Gallia, quam etiam in Comitatu Venayssino, necnon in Civitate Avenionensi: quo casu doctrinam Baldi *dict.* *consil.* 166. *lib.* 5. non esse admittendam, existimavit Theaur. Iun. *lib.* 2. *quest. forens.* 8. *num.* 17. in illis verbis: *nisi in loco ubi bona sunt sita, adesset statutum contrarium.* † Quod autem constitutiones sint contrariæ inter Civitatem Avenionensem, & Comitatum Venayssinum quoad insinuationem, bene deducit D. Bell. *dict.* *consil.* 176. cum multum inter se differant registratio, & insinuatio, ut ibidem exponitur. Idem dicendum de ordinationibus Regiis, cum regulamentum Comitatus requirit illam fieri coram Iudicibus Pontificiis; & plures aliæ inter ambas ordinationes notari possunt differentiæ, quas brevitatæ causâ omittimus: & nominatim quia regulamentum Comitatus, donationes nullas reddit, dummodò excedant summam viginti quinque scutorum. † Et ideo licet summa maior donata fuerit, tamen donatio erit valida tantum usque ad illam summam 25. scutorum, cum non annulletur nisi pro rata excessus, ut notavit Cost. *de ration. ration. quest.* 125. *num.* 10. † Si tamen agatur de pensione individuali, aut alia singulis annis præstanda, tales annuæ præstationes non considerandæ sunt in globo, sed

sed quælibet separatim : ita ut quolibet anno donari possit pensio viginti quinque scutorum sine insinuatione, per text. in l. sanctimus, §. si quis autem talem, Cod. de donat. Rot. decis. 292. num. 27. part. 6. recent. & ita explicandum est illud regulamentum.

- 15 Neque verum est quod dicitur, insinuationem esse solemnitate essentialem, & formalem donationis; quia hoc procedere posset si necessario intervenire deberet in ipso contractu: quando enim aliqua solennitas debet adhiberi post contractum celebratum, non dicitur solemnitas formalis, sed effectualis: quia robur tribuit actui jam celebrato. Angel. conf. 36. Pro decisione quæstorum, n. 2. Menoch. consil. 134. n. 34. & 35. Atqui insinuatio ex edictis Regis, vel regulamentis Comitatus requisita, non debet intervenire in ipso actu donationis, sed post aliquot menses: ut de registratione quæ fieri potest intra terminum quindecim dierum, annotavit Rub. ad decis. Rota 542. n. 82.
- 16 p. 4. recent. tom. 3. ut simile est quod dicitur de beneficio Apostolico; quod licet requisitum sit ad validitatem alienationis, tamen est quid diversum ab ipsa, & potest separatim adhiberi. Rot. decis. 16. n. 2. p. 7.
- 17 recent. ut Idem de subscriptione testamenti, quando voluntas testatoris jam erat perfecta, tradit Rot. decis. 126. n. 33. & 34. p. 6. recent. quia testamentum ante subscriptionem, si voluntas testatoris fuerit perfecta, est in statu validitatis, sicut donatio ante insinuationem vel registrationem, quæ post ipsum contractum celebratum & perfectum intervenire potest. Vnde concludendum est, insinuationem faciendam esse iuxta statutum loci, in quo bona sita sunt.
- 18 Porro circa præmissa notandum est, quod si insinuatio facta fuerit coram Iudice incompetenti, nulla est & invalida: ideo dicebam aliàs, stante regulamento quo insinuatio prohibetur fieri coram certis Iudicibus inferioribus, insinuationem non prodesset, si coram illis facta esset, ex Rebuff. in consil. Reg. tit. de donat. in fin.
- 19 art. 1. gloss. 5. num. 1. & 2. ut Non obstantibus dictis per Anton. de Canar. in tract. de insinuat. quæst. 12. ubi existimat donationem fieri posse in quocumque loco, & coram quocumque Iudice per partes electo, quæ dicit esse competentem ex prorogatione partium: ut Quia contrarium verius est, præsertim stantibus regulamentis, & ordinationibus quibus mandatur insinuationem fieri coram Iudicibus seu Magistratibus locorum, ubi bona sita sunt, quo casu alius Iudex adiri non debet: ut ipse Canar. fatetur in quæst. 13. ut Quibus regulamentis cessantibus, necesse esset insinuari donationem coram Iudice competente ratione personæ, vel bonorum donatorum, Guid. Pap. decis. 525. n. 1. Menoch. consil. 84. num. 51. maxime dum agitur de præiudicio tertii: ut supra dictum est, n. 10. & 11.
- 20 Ampliatur ut locum habeat, etiam si donatio fieret per clericum laico, & Iudex ordinarius esset laicus: quia eo non obstante, insinuatio coram Iudice laico fieri debet. Marta de iurisd. part. 4. cas. 109. per tot. ubi idem locum habere vult, si laicus clerico donaret. ut Sicut videmus, quod pro publicatione testamenti, & restium ad hunc effectum examine, adiri debet Iudex ordinarius laicus, & non Ecclesiasticus, si vel testator vel hæres sit laicus. DD. in l. publicari, & in leg. testamentaria omnia, Cod. de testamentis. Honded. consil. 26. n. 12. volum. 2. & alibi forsitan fusiùs ostendemus.

Ampliatur secundò, ut locum habeant præmissa, si donatio fieret de certa pecuniarum quantitate, non interveniente manuali & reali traditione; (nam tunc non esset opus insinuatione: sed donaretur pecunia per viam promissionis: hoc siquidem casu necessaria esset insinuatio, perinde ac si bona immobilia donarentur, ne aliqui fraudi legi fieri posset, ut decisum fuisse te-

Tom. I. Pars II.

statut. Louet littera D, n. 29. & ibi Additio, sub lit. B. Maynard. lib. 6. cap. 64. n. 8. Mofnier aux alliances du Droiët François, in verb. donation, num. 1. fol. 263.

CAPVT LVII.

Insinuatio facta ultimæ die trium mensium, ex comitatus regulamento ad illam faciendam assignatorum, utrùm sit valida. Contractus quo quis promittit solvere pro alio, etiam sciens se non posse relevare, utrùm indigeat insinuatione. Utrùm post mortem donatoris insinuatio fieri possit. In repudiatione juris delati, sed non acceptati, & in dotis constitutione, utrùm requiratur insinuatio, sive donatio fiat à patre, sive ab extraneo.

SVMMARIVM.

- 1 Insinuatio quæ ex regulamento fieri debet intra tres menses, est valida, etiam si fiat ultima die trimestris.
- 2 Dicitio à die, ostendit diem termini computari in termino.
- 3 Idem est in dictione, infra tres menses.
- 4 Idem si dictum fuerit infra tres menses postea subsequentes.
- 5 Insinuatio regulariter fieri non potest post mortem donatoris, secundum ius commune.
- 6 Secus tamen est de iure Gallico, quando certus insinuande donationis terminus est prefixus.
- 7 Donatio insinuata intra tempus à statuto requisitum, retrotrahitur ad tempus quo facta fuit.
- 8 Contractus fideiussionis, aut Constituti, utrùm indigeat insinuatione.
- 9 Donatio dici non potest, quoties quis alienam suscipit obligationem non propriam.
- 10 Contractus donationis est principalis, fideiussionis verò successorius.
- 11 Qui donationis causa promittit solvere summam ad quam furiosus est obligatus, validè contrahit; secus si obligationi accedat uti fideiussor illius.
- 12 Contractus fideiussionis non potest sortiri naturam donationis.
- 13 Renunciatio vel repudiatio juris quæstii, vel quarendi, utrùm indigeat insinuatione.
- 14 Quæ sit differentia inter repudiationem, & renunciationem.
- 15 Cessio translativa non potest fieri sine prævia acceptatione, ideo donationis naturam induit.
- 16 Repudiatio iuris quæstii præiudicat creditoribus renuntiantis in foro exteriori.
- 17 Quod procedit tam adversus chirographarios creditores, quam hypothecarios.
- 18 In Gallia renunciatio, tam iuris quæstii, quam quarendi, non præiudicat creditoribus.
- 19 Patrem gravatum fideicommissa in favorem liberorum, post mortem suam restituendo, posse prævenire tempus mortis, etiam in præiudicium suorum creditorum, iudicatum Tholosæ.
- 20 Hæres cum beneficio inventarii non potest repudiare iura delata non quæstia, in præiudicium suorum creditorum.

M Insi